

Szabadság

A DEMOKRATIKUS KÖZVELEMENY NAPILAPJA — KOLOZSVAR

I. ÉVFOLYAM. 7. SZÁM.

1989. DECEMBER 29., PÉNTEK.

4 OLDAL ÁRA 50 BANI

TÖRVÉNYEREJŰ RENDELET

a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának és a Nemzeti Megmentési Front területi tanácsainak a létrehozásáról, megszervezéséről és működéséről

A Nemzeti Megmentési Front megalakult és az ország összes hazafias és demokratikus erőinek egyesülését képviseli a Ceausescu-féle diktatorikus klán megdöntéséért, az ország legszélesebb néptömegei törekvéseinek szabad és méltó életét célzó összpontosításáért és ezek érvényesülési keretének létrehozásáért.

A demokrácia és a szabadság meghonosításáért, a román nép méltóságának érvényesítéséért megalakult a Nemzeti Megmentési Front Tanácsa mint az államhatalom legfelsőbb szerve.

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa tömöríti az ország összes hazafias erőinek képviselőit, valamennyi társadalmi kategóriából és összes nemzetiségekből.

Egy valóban demokratikus társadalom hazai felépítéséért, az alapvető emberi és honpolgári jogok biztosításáért és védelméért a Nemzeti Megmentési Front Tanácsa előrja:

— Az egyetlen párt vezető szerepéről való lemondást és egy demokratikus pluralista kormányzati rendszer meghonosítását;

— szabad választások megtartását 1990 április folyamán;

— a törvényhozó, végrehajtó és bírói hatalom elkülönítését az általánosan és valamennyi politikai vezető egy vagy legfeljebb két mandátumra szóló megválasztású;

— az egész nemzetgazdaság restrukturálását a rentabilitás és a hatékonyság kritériumai alapján. A központosított gazdaságvezetés bürokratikus-adminisztratív módszereinek kiküszöbölését, a szabad kezdeményezés serkentését és a hozzáértés érvényesítését az összes gazdasági szektorok vezetésében;

— a mezőgazdaság restrukturálását és a kis parasztermelők támogatását. A falurombolás megállítását;

— a román oktatás átszervezését a jelenkori követelményeknek megfelelően. Az oktatás strukturájának átszervezését demokratikus és humanista alapon;

— a humanista és demokratikus ideológiának, az emberiség közös értékeinek érvényesítését. A hazugság és a csalás kiküszöbölését, hozzáértési és törvényességi kritériumok meghirdetését minden tevékenységi területen;

— a nemzeti kultúra fejlesztésének új alapokra helyezését;

— a sajtó, rádió és a televízió szabadságát, ezek átadását a nép kezébe;

— a nemzeti kisebbségek jogainak és szabadságjogainak tiszteletben tartását és a románokkal való teljes jogegyenlőségük megadásának a biztosítását;

— vallászsabadságot; a vallásos meggyőződések szabad megnyilvánulásának biztosítását;

— az ország egész kereskedelmének megszervezését annak követelményéből indulva ki, hogy elsődlegesen kell kielégíteni Románia lakosságának minden hétköznapi szükségletét. E célból véget vetnek a mezőgazdasági élelmiszerek exportjának, és lecsökkentik az exportot olajszármarékokból, prioritást biztosítanak az emberek hő- és fényszükségeit elsődleges kielégítésének;

— Az ökológiai egyensúly megmentését és azoknak a munkáknak és beruházásoknak az elkerülését, amelyek kárt okoznak a levegőben, a vízben, a talajban és az ország erdőiben; modern környezetvédő technológiák alkalmazása.

— Az ország egész külpolitikájára a jószomszédaságot, a barátságot és

a világbékét szolgálja, beilleszkedve az egységes Európa, a kontinens népeinek közös háza létrehozásának folyamatába.

Románia tiszteletben tartja nemzetközi vállalásait, s elsősorban a Varsói Szerződésből és a helsinki egyezményekből adódóakat.

Céljainak és programjainak megvalósítása érdekében a Nemzeti Megmentési Front Tanácsa elrendeli:

1. szakasz. — Az ország neve Románia.

Az ország kormányzati formája a köztársaság.

Az ország lobogója Románia hagyományos trikolorja, amelyben a színek függőlegesen helyezkednek el a zászlórúdtól kezdve az alábbi sorrendben: kék, sárga, piros.

2. szakasz. — A Nemzeti Megmentési Front Tanácsának, mint a hatalom szervének a következő a jogköre:

a) Törvényerejű rendeleteket és rendeleteket bocsát ki; ezeket a tanács tagjainak egyszerű szavazati többségével fogadják el, és a Hivatalos Közlönyben teszik közzé;

b) Kinevezi és felmenti a miniszterelnököt és jóváhagyja a kormányösszetételét a miniszterelnök javaslatára;

c) Kinevezi és felmenti a Legfelsőbb Bíróság elnökét és a köztársaság főügyészét;

d) Szabályozza a választási rendszert;

e) Kinevezi az új alkotmány tervezetét kidolgozó bizottságot;

f) Jóváhagyja az állami költségvetést;

g) Létesít és adományoz kintutteleket;

h) Tábornoki, tengernagy és tábornagyi rendfokozatot ad, tartalékalományba helyezésekről vagy visszahívásukról dönt;

i) Kegyelmet gyakorol és átváltoztatja a halálbüntetést;

j) Nemzetközi szerződéseket ratifikál és mond fel;

k) Rendkívüli állapotot mond ki, általános vagy részleges mozgósítást rendel el, továbbá hadiállapotot mond ki.

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsának alárendeltségében működik a Legfelsőbb Katonai Tanács, amely összehangolja a hadsereg és a belügyminisztériumtól átvett egységek egész tevékenységét.

A honvédelmi minisztérium gyakorolja az egyedüli parancsot az ország csapatai és harci eszközei fölött. A rendőrségi szerveket és a tüzoltóegységeket — amelyek mind megőrzik sajátosságait — közvetlenül a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának és a front területi tanácsainak rendelik alá.

A „Militia” elnevezés „Rendőrség” változtatik.

3. szakasz. — A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa 145 tagból áll.

A tanács közvetlenül választ tagjai közül egy végrehajtó bürot 11 tagból, éspedig: a tanács elnökét, egy első alelnököt, két alelnököt, egy titkár és hat tagot.

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsának Végrehajtó büroja látja el a front hatáskörét a tanács ülészekai közti időszakokban.

4. szakasz. — A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa ülészekakon fejti ki tevékenységét, valamint az alábbi szakosított gazdasági bizottságok révén:

— Gazdasági újjáépítési és fejlesztési bizottság;

— Szervezési bizottság;

— Alkotmányozó, jogi és emberjogi bizottság.

— Ifjúságügyi bizottság;

— Külpolitikai bizottság;

— Tudományos és oktatásügyi bizottság;

— Kulturális bizottság;

— Környezetvédelmi és ökológiai egyensúlyügyi bizottság;

— Nemzeti kisebbségi bizottság;

— Helyi közigazgatási bizottság.

5. szakasz. — A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa elnökének az alábbi a jogköre:

— képviseli az országot a nemzetközi kapcsolatokban; nemzetközi szerződéseket köt;

— kinevezi és visszarendeli Románia külföldi nagyköveteit;

— átveszi más országok diplomáciai képviselőinek megbízó és visszahívó leveleit;

— román állampolgárságot ad, jóváhagyja az állampolgárságról való lemondást és megvonja a román állampolgárságot;

— jóváhagyja más államok állampolgárainak romániai letelepedését;

— menedékjogot nyújt;

— jóváhagyja kiskorú idegen állampolgárok román állampolgárok által való örökbefogadását, akárcsak kiskorú román állampolgárok idegenek általi örökbefogadását;

6. szakasz. — A megyei, municípiumi, városi és községi területi-közigazgatási egységekben megalakulnak a Nemzeti Megmentési Front tanácsai, a helyi hatalom szervei, hierarchikusan alárendelve a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának.

7. szakasz. — A Nemzeti Megmentési Front területi tanácsainak az alábbi az összetétele:

— megyei tanácsok és Bukarest municípium tanácsa 35 és 51 tag között;

— municípiumi tanácsok 15 és 27 tag között;

— a városi tanácsok és Bukarest municípium kerületi tanácsai 11 és 21 tag között;

— a községi tanácsok 9 és 15 tag között.

A Nemzeti Megmentési Front területi tanácsai tagjaik közül végrehajtó bürot választanak, amely elnökből, két alelnökből, egy titkárból és 3–5 tagból áll.

A tanács elnöke a végrehajtó bürot elnöke is.

8. szakasz. — A Nemzeti Megmentési Front területi tanácsai helyi szinten felelnek a gazdasági, kereskedelmi, egészségvédelmi, oktatási és kulturális, városrendészeti tevékenység megszervezéséért és lebonyolításáért, lakossági javak védelméért, a közrend megőrzéséért azokban a területi-közigazgatási egységekben, amelyekben megalakultak.

A területi tanácsok jogkörük gyakorlása révén határozatokat fogadjanak el a tagok egyszerű szavazati többségével.

A Nemzeti Megmentési Front területi tanácsai tevékenységüket ülészekokon, valamint szaktanácsadókban fejtik ki.

A volt neptanácsok bizottságainak és végrehajtó büroinak, az állami közigazgatás helyi szerveinek, a helyi szociális-kulturális intézményeknek a saját apparátusát a jelenlegi struktúrában fejti ki tevékenységét.

9. szakasz. — A Nemzeti Megmentési Front Tanácsának taglétszámát és apparátusának struktúráját a tanács végrehajtó büroja szabja meg.

10. szakasz. — A volt diktatorikus rezsim hatalmi struktúráit feloszlatták és feloszlata maradtak.

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa

RENDELET

a Nemzetgazdasági Minisztérium létrehozásáról

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa elrendeli:
Egyetlen szakasz. — A jelen rendelet dátumán létrejön a Nemzetgazdasági Minisztérium azáltal, hogy átszervezik az Állami Tervbizottságot és a Műszaki-anyagi Ellátást, amelyeket megszüntetnek. A Nemzetgazdasági Minisztérium keretében működik az Állami Tartalékok Általános Igazgatósága.

Ion Iliescu,

a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának elnöke

RENDELET

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa elrendeli:
Egyetlen szakasz. — Atanasie Victor Stănculescu altábornagyot felmentik a honvédelmi miniszter első helyettesi tisztségéből.

Ion Iliescu,

a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának elnöke

RENDELET

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa elrendeli:
Egyetlen szakasz. — Atanasie Victor Stănculescut kinevezi nemzetgazdasági miniszterré.

Ion Iliescu,

a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának elnöke

RENDELET

a Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Minisztérium létrehozásáról

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa elrendeli:
1. szakasz. — Jelen rendelet ismertetésének dátumán létrejön a Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Minisztérium a Mezőgazdasági Minisztérium és az Élelmiszeripari Minisztérium átszervezésével, amelyeket felszámolnak.

2. szakasz. — Ștefan Nicolaet kinevezték mezőgazdasági és élelmiszeripari miniszterré.

Ion Iliescu,

a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának elnöke

RENDELET

a Víz-, Erdőgazdálkodási és Környezetügyi Minisztérium létrehozásáról

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa elrendeli:
1. szakasz. — A jelen rendelet napján létrejönnek a Víz-, Erdőgazdálkodási és Környezetügyi Minisztériumot az Országos Vízügyi Tanács, Erdőgazdálkodási és Környezetügyi Minisztérium és a Környezetvédelmi Tanács átszervezése révén, ezen utóbbiakat pedig felszámolják.

2. szakasz. — Simion Hincut kinevezik víz-, erdőgazdálkodási és környezetügyi miniszterré.

Ion Iliescu,

a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának elnöke

RENDELET

a Művelődésügyi Minisztérium létrehozásáról

1. szakasz. — A jelen rendelet időpontjában létrejön a Művelődésügyi Minisztérium a Szocialista Művelődési és Nevelési Tanács átszervezése révén s ez utóbbit megszüntetik.

2. szakasz. — Andrei Pleșut kinevezik művelődésügyi miniszternek.

Ion Iliescu,

a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának elnöke

RENDELET

a lakosságnak szállított villamos energia díjszabásáról

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa elrendeli:
1. szakasz. — 1990. január 1-től kezdődően megszűnnek a villamos energia kvóták a lakossági fogyasztásban. A lakosságnak világitásának és házi használatra szállított villamos energia egységes díjszabása 65 bani kilowattóránként.

2. szakasz. — Az 1988/310 számú rendelet előírásai a havi normázott fogyasztás növeléséről és a lakossági áramszolgáltatás díjszabásának csökkentéséről, valamint az 1982/240 számú rendelet 20. szakaszának 2. pontja a villamos energia, a hőenergia, a földgáz és más tüzelőanyagok körülbiztosított gazdálkodásáról és fogyasztásuk további csökkentéséről hatályon kívül helyezendők.

3. szakasz. — A Nemzetgazdasági Minisztérium és a Pénzügyminisztérium tegye meg a szükséges intézkedéseket, a megfelelő módosításokat alkalmazva a Villamosenergia-ügyi Minisztérium 1990. évi gazdasági és pénzügyi mutatóiról.

Ion Iliescu,

a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának elnöke

Az Országos Vízügyi Tanács részéről:

Az ország összes megyéiben és Bukarest municípiumban a vízminőség megfelelő. A vízügyi igazgatóságok és az Országos Vízügyi Tanács vizsgálatok hivataltai, valamint az Egészségügyi Minisztérium szakegységei állandóan elemzik a víz minőségét. A levegő és a víz radioaktivitása a szokásos értékek között mozog.

A Duna átlagos vízhozama az országba lépésnél 5 600 köbméter másodpercenként.

A vízhozamok a sokévi átlagos havi értékek között mozognak a máramarosi, a moldovai folyókon, a Maros középső és alsó felvénél és eme értékek alatt állnak a többi folyó esetében. A jégképződés enyhén terjed az erdélyi, máramarosi és moldovai kisebb folyókon.

A NEMZETI MEGMENTÉSI FRONT TANÁCSA ISMERTETI, hogy az új évet hagyományosan 1989. december 31-én, 1990. január 1-én és 2-án ünnepeljük. Az illető napokat pihenőnapra nyilvánítjuk.

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsának közleménye

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa a központi rádióállomás révén a következő üzenetet továbbította:

Mi azért csináltunk forradalmat, hogy a román társadalom megváltozzon, jobb, toleránsabb legyen, nem azért, hogy erőszakosabbá, embertelenebbé váljon. Ezért melegen felszólítunk mindenkit, hogy vessen véget a bosszúállásnak és teremtsen meg a nemzeti megbékélést. Nem értünk egyet azokkal a terrorista megnyilvánulásokkal, amelyeket egyes kommunisták vagy a régi rezsim más elemei ellen

szerveznek. Felszólítjuk a lakosságot, hogy vessen véget az ilyen cselekményeknek Románia összes honpolgárai normális együttélése javára. Meleg felhívással fordulunk az ország összes polgáraihoz, hogy kerüljék el a szélsőséges erőszakoskodást, ami meggyalázná forradalmunkat. A demokráciának, a szabadságnak és a méltóságnak, forradalmunk e nagyszerű célkitűzéseinek az előmozdítását békés eszközökkel, a társadalmunk összes erői közötti megbékélés légkörében lehet és kell is megvalósítani.

Domokos Géza tájékoztatója

a Romániai Magyar Demokrata Szövetség Ideiglenes Intéző Bizottságának Ideiglenes Központi Irodája alakuló ülésén

1989. december 27-én Bukarestben megalakult a Romániai Magyar Demokrata Szövetség Ideiglenes Intéző Bizottságának Ideiglenes Központi Irodája, amely meghallgatta és megvitatta Domokos Géza tájékoztatóját a szövetség legidősebb feladatairól, valamint megalakította a szövetség munkacsoportjait.

Domokos Géza elmondta, hogy a Szövetség most alakuló helyi — községi, városi, megyei — szervezeteinek a Kiáltványunkban foglalt elvi állásfoglalás alapján kell hozzájárulniuk tevékenységük megszervezéséhez. Ennek előterében a jelen pillanatban az kell hogy álljon, hogy a romániai magyarság aktív támogatása a Nemzeti Megmentési Front programját, a legsürgősebb teendő megvalósulását, vagyis a népi forradalom által kivívott demokrácia megszilárdítását, a békés építő munkát. Szervezeteinknek helyi kezdeményezésre, demokratikus alapon kell létrejönniük, beleértve a vezetők megválasztását, valamint javaslatuk előterjesztését az Ideiglenes Intéző Bizottságban. Arra kérjük a helyi és területi szervezeteiket, hogy Technikai Titkárságunk útján vegyék fel a kapcsolatot Intéző Bizottságunkkal, amelynek munkája egységesen az operatív teendők elvégzésére korlátozódik.

Felhívjuk továbbá a helyi szervezeteiket, hogy keressék az azon-

nali kapcsolatfelvételt más demokratikus szervezetekkel, működjenek velük együtt a Nemzeti Megmentési Front körüli egység megszilárdítása érdekében.

Domokos Géza hangsúlyozta: üdvözljük és támogatjuk az újonnan alakuló szervezetek programjában szereplő mindazon pontokat, amelyek a testvériség és egyenlőség jegyében lehetőséget nyújtanak közös munkára, összefogásra, demokratikus együttműködésre, a Kiáltványunkban közzétett programponthoz teljesülésének együttes kezdeményezésére és megvalósítására.

Ugyanakkor elhatároljuk magunkat minden szélsőséges megnyilvánulástól, garázda, felelőtlen elemek erőszakos akcióitól, és felhívunk mindenkit, akadályozza meg, hogy egyesek szándékosan megzavarják a demokratikus kibontakozást, rémhírek, rágalmak diverziós célzatú terjesztésével ártsanak a román nép és a magyar kisebbség közötti testvéri szolidaritás ügyének. Felkérjük szervezeteinket, ítéljenek el minden hasonló kísérletet és tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy ezek meghiúsuljanak és ne érjék el céljukat. Emlékezzünk és emlékeztessünk arra: a szabad Románia népi forradalma úgy indult Temesvárott, hogy Tökés László református lelkész körül magyarok, románok, németek szerbek kéz a kézben vontak falat.

KÖZLEMÉNY

az Írószövetség Vezetőségi Tanácsa határozatáról

Az Írószövetség Vezetőségi Tanácsa, miután hosszú ideig nem gyakorolhatta alapszabály szerinti jogait és kötelezettségeit, december 28-án ülést tartott és a következő határozatot hozta:

Megválasztotta a szövetség ideiglenes vezető bizottságát, amelynek a következők a tagjai: Mircea Diniescu, elnök, Ana Blandiana, Dan Deşliu, Stefan Augustin Doinaş, Domokos Géza, Octavian Paler, Eugen Simion, Stelian Tanase.

Az Írószövetség külügyi szövegírójének Dan Hăulicait jelölték ki.

A vezető tanács úgy döntött, hogy a lehető leghamarabb összehívja a romániai írók országos kongresszusát és meghozta a kongresszus előkészítéséhez szükséges intézkedéseket.

A testület elhatározta, hogy azokat a fiatal írókat, akik eddig nem

válhattak az Írószövetség tagjaivá, az Írószövetség rendes tagjaiként igazolja az alapszabályban lefektetett demokratikus eljárás tisztelgésében tartásával.

Ajánlotta a társaságoknak, hogy a legrövidebb időn belül hívják össze a tagok közgyűléseit, az ideiglenes vezető bizottságok kijelöléséért.

Reaktiválták az Írószövetség fő munkabizottságait.

A tanács megbízta az ideiglenes vezető bizottságot, hogy a tanács következő ülésére készítsen elő konkrét javaslatokat az irodalmi folyóiratokkal, az Írószövetség kiadványaival és a szövetség tevékenységével kapcsolatban.

A tanács munkálatain részt vett a fiatal temesvári és bukaresti írók több képviselője.

Megalakult a Romániai Szabad Szakszervezetek ideiglenes szervező bizottsága

Bukarestben közölték hogy megalakult a Romániai Szabad Szakszervezetek ideiglenes szervező bizottsága, amely magáévá teszi és teljes mértékben támogatja a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának programját és az illető dokumentumban megjelölt célkitűzések eléréséért küzd.

Az ideiglenes bizottság programplatformja előirányozza olyan szakszervezetek megszervezését valóban szabad választások alapján, amelyek védjék és szavatolják a mun-

kások, értelmiségiek és a többi társadalmi kategória alapvető érdekeit. Ugyanakkor előirányozza a szakszervezeti tagok szociális jogait — a munkához és a pihenéshez, a tanuláshoz, szociális segítséghez és orvosi ellátáshoz való jogot, a munkavédelmet és -higiéniát, az anyák jogainak a tiszteletben tartását.

A szabad szakszervezetek ugyanakkor küzdenek annak a jognak a kivívásáért, hogy kiadót és saját sajtószervezetet tarthassanak fenn.

A kereskedelmi egységek tájékoztató jellegű programja az új év alkalmából

— A Nemzeti Megmentési Front megyei tanácsainak jóváhagyásával 1989. december 29-én és 30-án a megszokott programot, a szükségletektől függően, 1—2 órával meg lehet hosszabbítani.

— 1989. december 31-én, 1990. január 1-én és 2-án a kereskedelmi egységek, beleértve a közétkezési egységeket, zárva lesznek. A Nemzeti Megmentési Front megyei és Bukarest municípiumi tanácsainak az ajánlására kivételeket engedélyeznek a turisztikai, közétkezési és szövetkezeti szektornak a turisztikai övezetekben, amelyeket a helyi sajtó fog közölni. Valamennyi közétkezési és turisztikai egység megrendelés alapján megszervezi a lakosság ellátását cukrász süteményekkel, konyhakészítményekkel, továbbá eladással egybekötött kiállításokat nyitnak az új év sajátos termékeiből gazdag választékban.

1989. december 31-én, 1990. január 1-én és 2-án forgó rendszerben nyitva lesznek gyógyszertárak és Peco-állomások, programok alapján, amelyeket a Nemzeti Megmentési Front helyi tanácsainak jóváhagyásával jelölnek ki.

Ellátásügyi parancsnokság: Paul Niculescu Mizil Radu Abagiu

Tájékoztató az élelmiszersegélyekről

A Belkereskedelmi Minisztérium keretében megalakult Ellátásügyi Parancsnokság arról tájékoztat, hogy az utóbbi napokban újabb élelmiszersegélyek érkeztek a világ különböző országaiból a régi rezsim véres megtorlása és a Ceausescu-kán deklarált elemei által elkövetett terrortámadások áldozatainak. Összesen 4000 tonna élelmiszersegély érkezett a Szovjetunióból, Magyarországról, Csehszlovákiából, az NSZK-ból, Hollandiából és más európai országokból. Ezen kívül 300 tonna gyógyszer és más

terméket küldtek. Az érkező árukat a parancsnokság a Romtransszal együtt operatív irányította a határátkelhelyektől elsősorban a főváros felé és a szabadságért és demokráciáért vívott harcban leg-többet szenvedett megyék — Temes, Arad, Szeben, Iaşi megye, valamint egyes munkásközpontok, például Vajdahunyad, Petrozsény és Galac felé.

A termékeket jelenleg a Nemzeti Megmentési Front helyi bizottságai osztják szét.

(Agerpres)

A Nemzeti Megmentési Front Tanácsa részéről

Megpróbálva megvitni az új Románia első nemzetközi légiútját Belgrád és Bukarest között, egy AN-24 típusú román repülőgépet kedvezőtlen időjárási viszonyok között a főváros környékén, Găieşti-en lezuhant egy utassal és a személyzettel a fedélzetén.

Sajnos, az egyetlen utas egy

mindössze 24 éves angol sajtótudósító — Parriian Hary — volt. Sajnálkozásunkat és együttérzésünket fejezzük ki a gyászoló családnak, valamint az angol hírügynökségnek.

A helyszínrre szakértői bizottság érkezett, hogy megállapítsa a tragikus baleset okait.

Mindennapi kenyérünk

Kolozsváron még a forradalom első napjaiban sem volt nagyobb zökkenő a kenyérellátásban. Hála a gyár dolgozóinak, akik az eseményhez méltó kintartással munkálkodtak, igen sokan 24 órás műszakot is teljesítettek, hogy helyettesítsék azokat, akik a barikádokon álltak, vagy másrészt nem jutottak el munkahelyükre. Talán nem kiabáljuk el túl korán azt sem, hogy az utóbbi napokban javult a kenyér minősége. Főleg a Bănsăgból és a Dolj megyéből érkezett nyersanyag révén, mert a helyi búza egyre gyengye. Az erőszakolt korai betakarítást követő mesterséges szárítást, ami kárára volt a minőségnek, nemigen lehet már helyrehozni. A bánáti búza, illetve liszt bekeverése (ami jónéhány hétre biztosított) viszont segít. Most ezt teszik a kenyérgyárban. Így lehetővé válik az is, hogy ráterjenek a nagyobb méretű vekni és kenyér

sütésére, ami évek óta jogos óhaja a kolozsvári fogyasztóknak. Tomoiag Ioan igazgató tegnap arról tájékoztatót, hogy mátol kezdve az üzletekben kapható lesz az egy kilós fehérvekni, úgyszintén a nagyobb méretű barna kenyér, amely az eddigi 620 gramm helyett, 1240 grammos lesz. Egyelőre, mert a műszaki feltételek előkészítésével később nagyobb méretű kenyér sütése is lehetővé válik. A már említett utóbbi termékből naponta 30 tonnát sütnék, s a kerek kenyeret igyekeznek minél több elárúsító üzletbe eljuttatni, hogy a lakosság frissen hozzájuthasson.

Ami a szilveszteri—újévi kenyér-szükségletet illeti, az igazgató megígérte, hogy biztosítják az igények kielégítését. Péntekre, szombatra 130—130 tonna, vasárnapra pedig 200 tonna kenyeret sütnék. Ezesetben nem kell már a hajdani szokásnak sem engedelmessé válni, mely

szerint egy-két napot lehetőleg álljon raktárban a kenyér, mert akkor kevesebb fogy belőle

Úgy tűnik hát, hogy szilveszterre nem lesz gond a mindennapi beszerzésre. Annál inkább, mert a vállalatban gondoskodtak a szállításhoz is. Az Élelmiszerkereskedelmi Vállalattal és a Helyi Kereskedelmi Vállalattal egyeztettek a megrendelést és a termelést, s az esetleges utólag jelentkező igényeket is kielégítik.

Arra pedig, hogy a kenyérgyáriak most már nem várnak mindent felülről, jó példa, amit e beszélgetés végén a diétás péksüteményekkel kapcsolatban mondtak: az ilyen termékekre szorulók mindennapiját (az úgynevezett hipoglucid kenyeret, a Graham-nyeret, a sótlan péksüteménye, stb.) hamarosan a Lenin úti, volt Katona-sütődeben összpontosítják, s mindjárt ott is árusítják, az üzletben. Frissen, hogy sokezer vásárló ilyen igényének is jobban megfeleljenek.

Ü. B.

közügy-közélet-közügy-közélet

● Tegnap reggeltől megkezdte tevékenységét a Kolozsvári Rendőrség, és folyamatosan végzi a lakossági szolgáltatásait.

● Karácsonyi ajándékesomagok készülnek a Sportsarnokban elhelyezett nagy mennyiségű külföldi adományból. A vállalatok az ott dolgozók gyermekeinek száma szerint részesednek az előre elkészített ajándékesomagokból.

● ARANYOSGYÉRESEN is megalakult a Magyar Demokrata Ifjúsági Szövetség helyi szervezete — tájékoztatta szerkesztőségünket a szervezet egyik alapító tagja.

KEDVES SZÜLÖK, PEDAGÓGUS KOLLEGÁK!

Lapunk, a NAPSUGÁR, az új és szabad körülmények között is folyamatosan megjelenik. Sőt, változatosabb, színesebb tartalommal, a múltbeli, politikai teherterhelés nélkül. Az Asztalos István alapította

AJTON FALUBAN december 27-én titkos szavazással héttagú NMFT-bizottságot választottak és nagyarányú adományozási akciót indítottak a rászorultak megsegítésére.

Az egyház, a hívek segítése

Kolozsvárott, a görögkeleti egyház kerekdombi parókiája 50 000 lejt gyűjtött össze híveitől s a begyűlt összeget a tegnapi nap folyamán befizette a Szabadság—1989 folyószámlára.

Ugyanaz a parókia 11 300 lejt gyűjtött össze híveitől és az összeget a parókia személyes küldöttsége átadta a kolozsvári vértanú, Mihai Ticlete özvegyének és 8 hónapos árva kislányának.

Napsugár címét nem változtatjuk meg, az óvodásokhoz és kisiskolásokhoz szóló kislap azonban SZIVÁRVÁNY lesz, amely meggyőződésszerűen átveszi a kicsinyeket a reményesség üde, sokszínű birodalmába és visszaadja meglopott álmait.

NAPSUGÁR

Csirkeláb

Feloldódunk. Mosolyt látok tréfát hállok itt-ott. Közelemben három fiatalember fecseg vidám felszabadultsággal. Egyszer hirtelen bedob egy kérdést: két pár csirkeláb hány lába van? Csak magamban, természetesen, nyomban rávágom: négy. Hogy azonnal rádöbbenjek vétkes sietségem hibájára. Ami a megkérdetteket illeti, belezavarodnak a kérdésbe. A kérdező pedig diadalmasan lemosolyogja őket, hogy ez nem matematika, hanem logika.

Logika? Elszáll a jókedvem. A logikával általában elég sok bajunk volt az elmúlt negyedszázadban. Amiről, persze, a tudomány nem tehet. Am nem is ezért komorodom el igazán. Inkább azért, mert találgatom, hogy ezek a srácok észlelték-e már, hogy évekig a két pár csirkeláb nem négy, nem nyolc hanem például tizenhárom lába volt. Sőt! Akadt olyan két pár csirke is, amelyiknek csak lába volt.

(—n —n)

Pedagógusként és magyarként

Fantasztikus, mindeddig elképzelhetetlen dolgokat éltünk át az utóbbi napokban. Nem akartam hinni a szememnek, amikor láttam, hogy mire képes Románia meggyőzt, negyedszázada nap mint nap megelőzött nepe, a hazugság légkörében felnőtt ifjúsága. Hősi harcra véglegesen lezárta az „aranykorszak”-ot és ezzel méltán vívta ki a világ csodálatát. Megszabadultunk! Vége a groteszk, izléstelen komédiának, s a kíméletlen, véres elnyomásnak.

Öszinte szívvel csatlakozom a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának programjához és a kiáltványban megfogalmazott valamennyi ponthoz. Örömmel töltött el a Romániai Magyar Demokrata Szövetség megalakulása is, melynek fő célkitűzéseivel egyetértek.

Mint tanügyi ember, elsősorban az anyanyelvű felsőfokú oktatási rendszer kifejlesztésében szeretnék aktívan részt vállalni. Még vagyunk néhányan az egyetem kémia karán, akik kevés hallgatónak ugyan, de tartottunk eddig is magyar nyelvű előadásokat a fizika-kémia szakos tanárképzés keretében. Tehát létezik egy olyan mag, amely gyakorlatilag képes volna a magyar nyelvű vegyész képzés kifejlesztésére. Reméljük, hogy erre az új, megváltozott körülmények között lehetőségünk is lesz.

Zsakó János,
a Kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem előadójának

Multumesc — köszönöm

Nem ismerem a diplomácia taktikáját és tudományát sem. Csak választ szeretnék kapni egy kérdésre.

A Ceauşescu rezsim egyik legátosabb ténykedése arra irányult, hogy vizsályt szítson közöttünk, egymásra uszítson, ellenséges magatartásra nevelt a más nemzetiségek, nemzetek, népekkel szemben, olyan nacionalizmusra, amely elszigetelt egyeneket és nemzetet.

Ez az ellenséges magatartás elsősorban Magyarország ellen irányult, annak ellenére, hogy többször is kijelentette: nem táplál ellenséges érzelmeket a románok és Románia iránt. Am a gyűlölet és az arrogancia kaptafájára idomított beteg ész ezt nem tudta fel fogni, és élete utolsó pillanatáig

Új tanügyi reformot

Diákok és tanárok, kik a jelenlegi középiskolai tantervek szerint tanultak és tanítottak, több mint tíz éve várjuk és reméljük, hogy ez a tervezéként közölt és 1977–1979-től érvényben levő oktatási rendszer megváltozik. Amikor megjelent s átnéztük annak idején, megdöbbentett értelmiség-ellenességgel, az általános műveltség teljes háttérbe szorításával. Eleinte még reménykedhettünk, hogy csak tervezet. Volt is nem egy megbeszélés miniszteriumi tisztviselők jelenlétében, ahol javaslatok sora próbálta itt-ott jobbitani az egészben rossz elképzelést. Es minden javaslat, felháborodás ellenére, a tervezet, anélkül, hogy jóváhagyatták volna bármilyen fórumon, végleges maradt napjainkig.

Pedig az a tanterv- és iskola-rendszer, amelyet felváltott, bár túlzásúfolt, európai színvonalú volt. 1948-as tanügyi reformunk a tíz osztályos szovjet modellt alkalmaz-

ta a hazai tanügyben. 1956-tól térünk rá a tizenegy osztályos középiskolára, mely főleg a felső tagozat tekintetében a tantárgyak rendszerével, óraosztásával többé-kevésbé biztosította az általános műveltség megszerzését, a különböző érdeklődésű fiatalok reál- illetve humán-jellegű képzését. 1964-től kezdődően, a kötelező nyolcosztályos oktatás törvénybeiktatásával fokozatosan kiépült az a tizenkét osztályos iskolarendszer, amely lehetőséget nyújtott a diákok sokoldalú, hajlam szerinti tudományos-művelődési és gyakorlati felkészítésére. Nemcsak a humán és a reál tagozat, de ez utóbbin belül az ún. speciális osztályok (fizika, kémia, biológia), valamint az 1971-től beindult idegen nyelvű (angol, francia, orosz, német) liceumok olyan hálózatot jelentettek, amelyben minden fiatal megtalálhatta a képességeinek legmegfelelőbb profilt.

A szellemi sötétség, a lelki sivárság börtönéből most szabadul a szó, s tolul az emberek ajkára. Virgil Salvanu professzor úr nem költő, hanem műépítész, a kolozsvári desing-iskola megteremtője, román anyanyelvű ember; restelkedve kotorta elő táskájából az alább közreadott sorokat, amelyeket december 10-én vett papírra.

Virgil Salvanu 1989 december

Hazugság-jelszavak
Eltiport lelkeken
Hazugság-bőség
Csontsovány testeken
Hazugság-szabadság
Börtönök zárjain
Hazugság-boldogság
Szivtépő félelem
Hazugság-mosolyok
Zokogó képeken.

December 10-én

nyes képviselőjét, mi több, kérte az ENSZ-t, haddson oda, hogy minden ország elismerje a bukaresti új államhatalmat és kormányt.

A kérdés, amelyre a választ keresem: Hogyan köszönjük meg a magyaroknak a fájdalmat enyhítő gyógyszerüket, az emberséget, a megértést. Tudom, hogy megértene.

Megértik azt, hogy mi, románok soha sem éreztünk ellenszenvet irántuk. Ellenkezőleg. A sok hazugság méginkább arra készítetett minket, hogy a megmaradt jóindulatot még többre értékeljük.

A román nyelvnek is van erre alkalmas szava: multumesc. Ezt a szót írom le most tiszta szívvvel annak a nemzetnek a nevében, amelyet most vettek le a keresztfáról, hogy visszatérhessen az európai nemzetek nagy családjába.

Ezért jár köszönet a magyaroknak, az európai nemzeteknek, a világ népeinek.

Iacob Buta tanár,
Nagyenyed

E sorok írója az 1971-ben angol nyelvű középiskolává átalakuló Ady-Sincai Liceumban kezdette pályáját, és azóta sem tudja elfelejteni azt a lelkes munkát, amelylyel más, akkor még „szocialista” országok tapasztalatait figyelembe véve alakították a tantervet, felosztották a keret biztosította óraszámot, meghallgatták az angliai vendégtanárok baráti tanácsát. És az a négy osztálynyi kilencedikes diák (három román és egy magyar osztály), akik velünk, tanárokkal együtt élvezték a kísérletezést, az újat teremtetést, s akiknek nyelvtudása már tizedik végén versengett a pedagógiai gyakorlatra járó egyetemistákkal, hogy tudott lelkesedni!

S alighogy kiépült ez az iskolatípus, alighogy úgy érezhettük, felzárkóztunk Európához, jött az 1977-es új iskolahálózat, mely nemcsak a nyelvelcéumokat szüntette meg, de az általános műveltséggel együtt az idegen nyelvek oktatását is minimálisra csökkentette. Jobban mondva a nyelvtanítás formálissá vált: a korábbi 100 órától a IX–X-ben 50-ra, a XI–XII-ben 25-re csökkent az egyes idegen nyelvnek jutó órák száma. S amikor szóvá tették a miniszternek, bölcs válasza ez volt: „Egyetlen idegen nyelvet sem beszélnek, s mégis miniszter vagyok!” Ha nem a kapcsolatteremtés, hanem az elzárkózás vált az ország politikájává, az idegen nyelvek ismerete fölöslegesnek, sőt egyenesen veszélyesnek tűnt.

De ez csak a nyelvtanár panasza... Miféle ipari iskola volt a legtöbb liceum, ahol a 24–25 tanítási hetet 11–13 hét gyári, mezőgazdasági gyakorlat szabadalta keresztül kasul, olyan hetek, melyek inkább a lógásra, fegyelmeztetésre tanítottak, mint valamely szakmára. És azon az évi 25 héten is a heti 36 órából 10 körül mozogtak az úgynevezett mérnöki tárgyak, melyeknek órakeretét alig tudták kitölteni, s melyeknek tananyagát a diákok egy tizede hasznosíthatta. Ugyanakkor az irodalom, a történelem, a földrajz, a biológia, a művészettörténet, a lélektan —, hogy a bölcséleti tárgyakról ne is beszéljünk — alig kapott pár órát, vagy nem is szerepelt a tantervben. Tizenkét éven át termelte ez az iskolahálózat a félművelt fiatalokat, adott nekik értéket nélkülű diplomákat.

Tanügyi reform kell. Teljesen új iskolahálózatot, új tantárgybeosztással, amely minden liceumi tanulónak lehetővé tegye, hogy hajlami szerint választhasson iskolaprofil. Nem utolsó sorban újra át kell gondolni a magyar nyelvű oktatási intézmények rendszerét, s lehetőleg visszaállítani az 1970 körüli hálózatot, hogy egyetlen diák se kényszerüljön valamely profil miatt lemondani az anyanyelvi oktatás előnyeiről.

Gaal György

A történetírás felszabadulása

nyezők is fokozták: gyakorlatilag évek óta nem kutathattuk rendszeresen a történeti forrásokat őrző intézményeket, főként a levéltárakat; voltak, akik hiába kopogtattak ezek ajtaján, mert nem nyitattak meg számukra, mások üres kézzel távoztak, mert a kért dokumentumokat éppen „restaurálták”, s alig néhányan részselültek abban a szerencsében, hogy azt a történeti forrásanyagot, amelyet kértek, meg is kapták.

Bár ilyen körülmények közt a csüggedés és elkeseredés gyakran erőt vett rajtunk, néhány nap múltán, egymást biztatva, ismét munkához láttunk; úgy gyűjtöttük adatainkat, ahogy lehetett és ahol lehetett. Különösen a könyvtárakban dolgozó kollégák, sok esetben román kollégák segítettek ebben. Es nemcsak gyűjtöttünk, de közben monográfiák és dokumentumok születtek igaz, egyelőre a fiókok számára.

Ezért mondhatjuk már most, a nagyszerű népforradalomban nagy áldozatok árán kivívott szabadság első napjaiban, amikor a történetírás is felszabadult több évtizedes leigáztatása alól, hogy a történetírás kész és képes elősegíteni a Nemzeti Megmentési Front politikájának és a Romániai Magyar Demokrata Szövetség programjának megvalósítását. Tesszük ezt azzal a hittel és megvívóddal, hogy munkánkkal járantszolgálok a román demokráciát és a hazai magyarság megújulásának szent ügyét.

Egyed Akos

Ők és mi

Békeidőben a sajtógyakorlat nem veszi figyelembe a névtelen levelet. Az alábbi G. A.-val jegyzett beszámoló a postaládámban találtam s a kísérőlevelében az állt, hogy nem a közlés szándékával vettem papírra szerzője. A félelem készítette arra, hogy leírja: fél. A félelem, amely még sokáig ott mérgezte a lelkünkben. A félelem attól, hogy hiába volt. „Mert akkor az emberek újra kivonulnak az utcára” — írja.

Az írást olvasásra ajánlja:

Orbán Ferenc

December 21-én kezdődött. Beértünk nagy nehezen dolgozni és Ők megint beirtak későknek, mert nem jött az autóbussz idejében. Aztán rá egy kis időre beérték Ők is, de mi nem szólunk, mert Ők Ők és mi csak mi vagyunk. Aztán Ők egy rövid megbeszélés után kijelentették, hogy gyűlést tartunk: 8 óra legyen mindenki a diszteremben. Mi tudtuk, sejtettük, hogy milyen jellegű gyűlésre hívnak, és egy páran elhatároztuk, hogy nem megyünk. Erre Ők elfehéredtek, ökiükkel csapkodtak az íróasztalt, fenvegetőztek, majd összeírták azokat, akik megtagadták a részvételt. Mi sem voltunk egységesek és ezért sokan mégis elmentek a gyűlésre, ahol Ők felszóltak és ítélkeztek. Últunk báván, megnémulva, még azt sem tudtuk igazán felfogni, hogy Ők felemelték a kezüket és egyöntetűen szavaztak. A nevünkben.

Egy óraker közösen ünnepeltük a mikroszilvesztert a Casinóban, mi és Ők. Mi egy sarokban, némán, Ők meg hangosan duhajkodva. Néhányan közülünk később érkeztek. Ezek rendre, ahogy jöttek, sápadtan számoltak be a szenzációs eseményekről. Nekünk.

Amikor a tompa puffanások, a sorozatok elkezdtek hallszani, Ők hangosabban állították a zenét. Mi kimentünk a Casinó elé és ott, a csendben, jól kivehető volt géppisztolyok kelepese. A nyugtalan-ság végighullámzott rajtunk, de Ők megnyugodtak, hogy csak a levegőbe lönek, vaktölténnyel. De mi nem nyugodtunk meg. Kévsz idő után kis csoportra lettünk figyelme-sék. A csoport közepén egy nő, arca, keze csupa vér. Haldoklott. Elcsukló hangon mondta, hogy ne menjünk a város felé, mert lönek. Nem a levegőbe. Felszóltás nélkül

lövők a tömeget. Az utcán már láttuk a róhanó embercsoportokat.

A teremben javában dült a tivornya. Odamentem a magához és lekapsoltam. Még mielőtt felhőrdültek volna, mondtam, hogy a Főtéren lövök az embereket. Ezt többször elismételtem, mert láttam, hogy nehezen jut el a tudatukig, amit mondok. Döbönt csend lett. Nem tudom, hogy ott ezután mi történt, mert mi mind felöltöztünk és eljöttünk. A Főtéren a kórusban kiáltott jelszavakra a géppisztolyver kelepese felelt. A Continentel előtt a földön sok test hevert már. A tér másik oldalán, a Gambirinus előtt még nem hitték, hogy éles lövésténylőnek. A következő pillanatban, egy fekete keretű szemüveges férfinek lefordult az arcáról a szemüveg. Amikor lero-gyott és oldalt fordult, láttam, hogy a fél arca hiányzik. Az életosztón mozgatta a lábam, hazarohantam. Az úton kirsit szemű nővel és férfiakkal találkoztam, sok gyereket, fiatal láttam, akik a város felé tartottak. Némelyiküknél bunnkósbót volt. Otthon örült állapotban volt mindenki. Azazhogy mégsem. Ők elmentek bevásárolni, disznót vágtak, szőnyeget poroltak. A porolás egy idő után idegtépő kezdett lenni. Kinéztem az ablakon és láttam, hogy mind a négy poroló foglalt. Ők voltak. Késő estig csapkodtak szőnyegeiket, gondolván, hogy a zajban majd nem halljuk a lövéseket. Tévedtek, egész éjjel hallatszott. Minden lövés min-

ket talált el. Reggelig szaggatták a lelkeim.

Egy kis csoport vonult el tömbháznak előtt. „Gyertek velünk! Gyávák!” — kiáltották. Nem mentem. Az öcsémre gondoltam, aki Szamosfalván kiskatoná. Lehet, bent van a városban, lehet megtagadta a lövés parancsot és kivégezték. Újabb csoport vonult el ablakom alatt. „Gyertek velünk! Gyávák!” Nem bírtam tovább. Mire kiértünk a Kálváriára, már kétháromezren voltunk. Mentünk a város felé, egymásba fogózva. A Sörgyár előtt rohamisasok „androidok”, a különleges alakulat állott. Ahogy meglátták a tömeget, löttek. Igaz, a levegőbe. Ettől az első sorok megtorpantak. De egycsek már meg voltak vadulva. Ész nélkül rohantak előre. Ezeket könyörtelenül agyonlőtték, majd figyelmeztetésként újból a levegőbe löttek. Ez többször is megismétlődött.

Nem tudtam végigszenvedni az egyenlőtlen harcot. Otthon bezárkóztam a szobámba és sírtam.

Reggel csend volt. Megint bementünk dolgozni, de csak egy páran. Ők mind ott voltak már. Újabb névsort készítettek azokról, akik nem jöttek be, s azokról, akik bejöttek, de korán elmentek. Amikor a Nehézséggvárv munkásai elindultak, mi is hozzájuk csatlakoztunk. Felnéztem az épületre. Ők az ablakokban álltak és szorgalmasan jegyezgettek. Mikor közülünk valaki megkérdezte Tőlük, mire való ez a névsor, röhögve azt

felelték, hogy tudniuk kell, kinek vegyének koszorút a sírjára.

Szabad a TV, a rádió, mindenki örvend, ünnepel, ismeretlenek ölelkeznek össze; a rádióban demokratikus programot ígérnek, éjszaka egyenes adásban nézhetjük a forradalmat.

Hajnalodik. A helyi rádió felszólit, menjünk, védjük meg munkahelyeinket.

Mire beérünk, Ők már ott vannak. Ijedtek, szótlanok, még a köszönet sem fogadják. Ekkor a zászlókat tulajdonunkba vesszük, a címet letépjük s kitzűzzük a lobbókat. Ezt még valahogy eltűrik, a vörös zászlót, a propaganda eszközöket makacsul védik.

Másnap, vasárnap újból bementünk, ismét a rádió kérésére. Ők megint megelőztek bennünket. Karjukon nemzeti színű szalaggal, hangos fontoskodással irányították a teendőket. Az arcképeket lefektették a földre, hogy aki arra jár, tapossa, köpködjé. Ők átvették a dolgok irányítását. Felvették a kapcsolatot más intézetekkel a mi képviselőtűnkben. Mert hogy Ők nem álltak. Ők is mi lettek. Ha Ők nem állnak át, mi mind meghalunk. Így aztán nem lennénk mi. Csak Ők lennénk. Ezennel egyenlő jogaink vannak nekünk, aki mi vagyunk, és Nekik, akik utolsó cseppig Ők voltak. Jelenleg is Ők vezetnek bennünket, az új zászló alatt.

Egyelőre!!!

G. A.

